

تکلیف‌پذیری

اهداف آموزشی و تربیتی

حديثة کریمی آذر، محمد سبحانی
آموزگار سابق ابتدایی، معاون آموزشی
مدرسه‌ی صدرا، قم

هدیه‌های آسمان: تأکید بر

رجوع به متخصص، آشنایی با طرز کار میکروسکوپ و کاربرد آن، تقویت روحیه‌ی جست‌وجوگری.

در یکی از جلسات کلاس علوم که مربی از قبل با دانش‌آموزان راجع به دیدن اجسام ریز گفت‌وگو کرده است، میکروسکوپ را به کلاس می‌آورد. بچه‌ها یکی یکی دور میکروسکوپ جمع می‌شوند و سعی می‌کنند با آن کار کنند، اما خیلی متوجه طرز کار آن نمی‌شوند.

- بچه‌ها، این میکروسکوپ امانته، مراقب آن باشید.

بچه‌ها یکی یکی سؤال می‌کنند.

- خوب، ما می‌خوایم با آن کار کنیم.

- باشه، یه لایه‌ی پیاز زیر میکروسکوپ می‌ذارم تا آن را ببینید.

- ما چیزی نمی‌بینیم!

- اصلا واضح نیست.

بعد از کمی کار کردن با میکروسکوپ، یکی گفت: «میکروسکوپ خرابه، هیچ چیزی معلوم نیست.»

یکی دیگر از بچه‌ها گفت: «چی کار کنیم؟ ما نتونستیم چیزی ببینیم.»

مربی در جواب بچه‌ها گفت: «نه، میکروسکوپ خراب نیست، این میکروسکوپ خیلی پیشرفته است، من هم طرز کار آن رو نمی‌دونم.»

یکی گفت: «خب، الان ما چی کار کنیم؟ ما می‌خواستیم با میکروسکوپ کار کنیم!»

- خوب، به نظر خودتون برای کار کردن با وسیله‌ای جدید باید چی کار کنیم؟

نکته: می‌توان با توجه به امکانات از وسایل دیگری نیز استفاده کرد. یکی گفت: «زنگ بزیم به شرکت سازنده‌اش.»

- آخه شرکت سازنده‌ی این میکروسکوپ داخل ایران نیست. نمایندگی هم ندارد.

- حتما باید دفترچه‌ی راهنما داشته باشه، ما هر وسیله‌ای که می‌خریم یک دفترچه‌ی راهنما داره.

- بله، بله، چه خوب گفتید، بذارید برم دفترچه‌ی راهنماش رو پیدا کنم.

سپس مربی دفترچه‌ی راهنمای آن را آورد و به بچه‌ها نشان داد. دفترچه‌ی راهنما به زبان انگلیسی بود. روی آن هم پر بود از علامت‌های گوناگون که نمی‌شد چیزی از آن فهمید. با هم دفترچه را ورق زدیم. با اطلاعاتی که داشتیم بعضی مفاهیم آن را متوجه شدیم، اما کافی نبود.

- شما تا حالا دفترچه‌ی راهنمای

وسایل متعدد رو دیدین؟ به چه زبانه؟

یکی گفت: «بله، ما موقع خرید یخچال، دفترچه‌ی راهنمای اون رو دیدیم، زبانش فارسی بود.»

- پس خودتون با کمک دفترچه، اون رو راه انداختین؟ او گفت: «نه! نه! بابام گفت باید به متخصص از طرف شرکت اصلی برای نصب بیاد. بعد یه آقای از طرف شرکت اومد و یخچال رو نصب کرد و یه سری توضیحات از روی دفترچه به ما داد. تازه گفت اگه یه سری موارد رو رعایت نکنید، ممکنه یخچال خراب بشه و ما ضمانت نمی‌کنیم.»

دیگری گفت: «ما هم مخلوط‌کن خریدیم، روی اون یه دفترچه‌ی راهنما به زبان چینی و انگلیسی بود، در صفحه‌ی آخر آن اطلاعاتی به زبان فارسی نوشته بود.»

از بچه‌ها در مورد دفترچه‌ی راهنمای وسایل متعدد سؤال کردیم. خیلی‌ها گفتند می‌شود طرز کار بعضی چیزها را از روی دفترچه فهمید، ولی یک سری مطالب و علامت‌هایی دارد که فهمیدنش سخت است و ما چون نمی‌فهمیم، زنگ می‌زنیم به شرکت.

- پس الان چی کار کنیم؟ ما که دفترچه‌ی راهنمای اون رو هم خونديم؛ ولی چیزی نفهميديم!

مربی در پایان گفت: «بله، هر وسیله‌ای حتی خیلی کوچک مثل یک ماشین حساب هم یه دفترچه‌ی راهنما دارد، از روی دفترچه‌ی راهنما، همون‌طور که خودتون گفتید می‌شه یه سری موارد رو فهمید؛ ولی نیاز است یه متخصص بیاد و اون رو نصب کنه بیشتر برامون توضیح بده.»

در جلسه‌ی بعدی از یک متخصص آزمایشگاهی دعوت کردیم تا توضیحاتی برای ما راجع به نحوه‌ی کار با میکروسکوپ و

داشتیم زندگی کنیم؟! هرکسی یک نظری داد: - ما هم باید طبق دستورات خدا زندگی کنیم. - نباید گناه کنیم. - به حرف امامان و پیامبران باید گوش بدهیم. - باید نماز بخونیم. مربی رو به بچه‌ها کرد و گفت: «خب، پس ما هم حتماً یک برنامه و دفترچه‌ی راهنما داریم دیگه؟»

چند نفر از بچه‌ها گفتند: «قرآن کتاب زندگی ماست. ما از قرآن و سخنان خدا در زندگی استفاده می‌کنیم.» - خب، اگه سؤال داشتیم، چی کار کنیم؟ یکی دیگر از بچه‌ها گفت: «خب، از امامان سؤالمون رو می‌پرسیم.» - الان که دسترسی به امامان نداریم، چی کار کنیم؟ - از امامان یا پیامون بپرسیم. مربی سؤال کرد: «یعنی پدر و مادر می‌تونن همه‌ی سؤالات دینی ما را پاسخ بدن؟» - نه باید از حاج‌آقاها سؤال بپرسیم.

- پس منظور تون عالم دینی است. - بله، ما الان در زمانی زندگی می‌کنیم که دسترسی به امامان و پیامبران نداریم، پس باید سؤالات دینی خودمون رو از عالم دینی بپرسیم. هرکسی که به سن عبادت (تکلیف) می‌رسد، بر او واجب است تا یک مرجع تقلید برای خودش انتخاب کند. برای این انتخاب مهم هم حتماً از افراد آگاه و عالم مشورت بگیرید. نکته: حتماً در حین اجرای طرح درس، سعی کنید متکلم وحده نباشید و با دانش‌آموزان تعامل کافی را داشته باشید. سعی کنید از پاسخ مستقیم به سؤالات دانش‌آموزان پرهیز کنید و فقط راهنما و تسهیلگر باشید.

و متخصص می‌خواست.» - بله درسته، حالا بچه‌ها به نظرتون ما که جزو اشرف مخلوقاتیم، ما که از حیوانات و گیاهان و حتی این وسایلی که گفتیم، مثل چرخ‌گوشت و یخچال و... خیلی بالاتر و برتریم، ما می‌تونیم همین‌طوری بدون هیچ برنامه‌ای زندگی کنیم؟ هرطور که دلمون خواست؟ یعنی خدا که ما رو آفریده، گفته هرطور دوست

کاربردهای آن بدهد. در پایان جلسه، وقتی همه‌ی بچه‌ها طرز کار با میکروسکوپ را یاد گرفتند، مربی گفت: «پس ما امروز چه چیزی رو یاد گرفتیم؟» یکی از بچه‌ها گفت: «ما طرز کار میکروسکوپ رو یاد گرفتیم.» مربی گفت: «بله، از چه طریقی؟ آیا استفاده از دفترچه‌ی راهنما کافی بود؟» بچه‌ها گفتند: «نه! نه! به فرد ماهر

